

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine
professoris**

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo secundus p[ro] Sexagesima

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Dominica in Sexagesima

Thre. iii. Recordare paupertatis mee et transgressio[n]is et absinthij et felli. Propt[er] tertium Hiere. xxxviij. Audi vocem domini et bene erit tibi et vivet anima tua. Et sic posset habere thema applicari pro ratione sexagesima et paschali tempore. Triplex est spiritus b[ea]tus audiens. Cōpūctiōis. Cōpassiōis. et Cōsolatiōis. In euangelio autem hodierno notandum sunt tres consideratio[n]es quae ad cōpūctiōes inducere debet. Prima est consideratio copiose semiatiōis: propter quam multum dolere debet quod ex negligētia p[ro]p[ter]itio[n]e huic semini non recipiuntur. Secunda est consideratio viciose dispositio[n]is quod multum de illo per corda copugnare quod taliter disponere habet. Tertia est consideratio fructuosa exceptio[n]is quod multum de eo ad fletum inducere quod ex negligētia aut malicie homini fructum amittitur. Circa prius tria sunt notanda. Beniuolētia suavitatis et serēte. Diligētia necessitas in recipiente. Negligētia iniq[ue]tas in non recipiente. In hoc smōe de primo. Dicit iras euāgē. Exigit quod seiat et cetera. Semiauitus inquit indifferenter super genitum terre: quod semiauitus bonis et malis et iduratur. Seiauit inquit plena genera seminū. Primo legē nature. Secundo legē figura. Tertio legē grecorum. Quarto legē nature: enī dedit potest discernēti in bonum et malum. Ps. Vult dicunt: quod ostendit nobis bona: Et r[es]pondet Signatum est super nos lumen vult[us] tu[us] domini. Dilata declarando. quod etiam non est lex scripta: omnia leges divinis precepta semiata sunt in naturali ratione. Secundo seiat legē figure. scilicet legē moysi: in quod expicitur per precepta et seiat permissiones et combinaciones. Tertio Deut. xj. Enī proprie[te]t vobis hodie bene[m]ictionē et maledictiōes et cetera. Tertio seminatur legē grecorum est lex amoris. Enī dicebat Iohannes. xiiij. Si diligitis me mandata mea fruare. Hac autem exigit seiat f[ac]tum assūptum huius manitatem. Enī dicebat Iohannes. xvij. Exiunt a p[er]te et veni in modum et cetera. Et Lukas. iij. Alijs c[on]iuncti opt[er]t me euāgelizare regnum dei. quod si missus sum. Nec cessat etiam seminare in corib[us] nostris per scatas inspiratores: per angelicas monitiones. scilicet per extiores peritores. Vocatur autem spiritus dei semine. qui sic opt[er]t semine abscondi in terra ut fructificet: sic et spiritus dei in profundo memorie. Et sic semine sine solis beneficio non crescit: sic nec dei spiritus fructificat sine deo gratia. Itē sic semine est materia panis: per corporis refectores: sic spiritus dei est cibus aie. G[ra]tia.

Liber meus est spiritus dei. Et Deut. viij. Non in solo pane vivit homo: sed in omni spiritu quod pertinet de ore dei. Preterea sicut terra semine cundat: sic spiritus dei mente. Et habens semine sicut diu latet in corde: tunc quandoque post multam tempora germinat et calescit in fructu. Exempli. Cum quidam argueret quidam ribaldus de spiritu frequentabat sermones. R[es]pondit. Et si non statim non imuter: tunc semine recipio quod aliquem coalescit in fructu: et dante domino erit mihi spiritus qui audire salutem carum et emendationes. Ideo sic dicit Iacob. Subscipite istum spiritus quod per salvare alias vestras. **P**ro tertio art. Audit[us] et cetera. Si ergo famem moriat non est deo iputandus qui per n[on] remedium. Dicit enim regula iuris. Imputari non debet aliis per quem non stat si non faciat quod per eum erat faciendum. scilicet de lege commissoria. in fine. Ponit casum de plato faciente quod in se est ad directionem subditorum: et tunc sunt mali: non est sibi imputandus. ut patet. xlviij. vi. h[ab]it. Quid r[es]pondeat et cetera. quantumlibet. Expone et applica. Et nota: si per filios grazia ad seminandum est ad comedendum copiose distribuantur: sicut eos ex negligētia recipiunt aut seruādi fame pereat: non est prout iputandus. Expone etiam notando illud. Mat. v. Solle illius facit originem per bonos et malos: et pluit super iustos et in iustos. scilicet quantum in se est.

Sermon secundus pro Sexagesima

Quod habet nullus res et cetera. In quod quis audet in insipientia dico audeo et ego: hebrei sunt et ego: israelites sunt et ego: semini abrae sunt et ego: miseri chi[er]iti sunt et ego: ut minus sapienter plus ego. h[ab]it. x. Qui haec sunt audierat non intelligat quod in his spiritibus apostoli se comedat. ubi nota quod per alios dicere proba in comediationem sui licet tripliciter. Prout per famem seruacionem. sic fecit Samuel. Reg. xij. Eloquentia sua coram vobis et loquuntur et cetera. Si boue cuiuscumque tulerimus aut aliis non: si quicunque et cetera. Hugo de sancto victore. Non sufficit nobis scita vita nisi assit bona fama. Augustinus. Conscientia est propter spei famam propter proximum necessaria est. Secundo propter spei sublevationem. sic se laudauit Ezechias. Isaiae. xxxvij. Tertio ad dei glorificationem et proximi editionem. Sic paulus se laudauit: ut patet in

epla hodierna. Sic et dicebat. i. Coz. xv.
Abudanti oibz laboravi. Talia dicebat
ad dei gloriam: et ut sue doctrine maior ad/
hiberet fides. **Q**ui habet et.
Primo articulo. An doctrina illa in
pnaturalis homi necessaria sit suffici
ent tradita: **N**on. In sacra scriptura videtur
contineri superflua vice ceremonie et historie
miste. **L**otra. Aug. d. ciui. dei. li. q. loqns
de sacra scriptura dt. Hinc fidem habemus de
rebus quod ignorare non expedire: nec quod nos scire
idonei sumus. **R**uader Scorpius in. j. sente.
multus vobis ostendens probitate et certitudinem
sacrae scripture. **P**rima pronuntiatio prophetica:
cui euidenter corinctor rei euenter. **S**cda scri
pturarum cordium in his quod non sunt euidentia
ex terminis et principiis. **T**ertia autoritas
scriberum quod maxime datum est medacium. **Q**uar
ta diligenter recipientium. **Q**uinta rationabilis
rationes contetorum. **S**exta irrationalitas singu
lorum errorum. Quid enim potest adducere paga
ni pro idolatria sua: quod saraceni discipuli ma
humeri/expectantes per beatitudine quod porcis
quenit/gulam et coitum: quod iudei quod non te. da/
minant quod in suo veteri promittunt. **S**eptima
ecclesie stabilitas inter varias tribulatio
nes. **O**ctaua miracolorum claritas per christum
et aplos et alios sanctos. **E**nī dicit Rich. j. d. tri
ni. Domini si est error a te decepti sumus. nam tan
tis signis affirmata sunt quod non nisi per fieri
potest. Si autem infideles ista miracula facta esse
non creantur: hoc nobis grande miraculum sufficit
quod in orbis terrarum sine ullis miraculis creditur.
ut dt. Aug. xxij. de cuius dicitur. **D**icendum ergo quod
doctrina catholica est pessima. Dicendum et
quod necessaria est et sufficiens viatorum: quod ipsa tra
dit quod sit finis hominis in particulari: quod visio
ne et fructu dei etiam quantum ad circumstantias ap
petibilis: puta quod habeat ab homine morta
li post resurrectionem. Ipsa autem determinat quod
sunt necessaria ad finem et quod ad illa sufficiat
quod decem munda. hoc autem explicatio et quan
tum ad credenda et quantum ad speranda et organ
da dat in pluribus locis scripture. **E**nī autem argu
itur de ceremoniis et. **D**icendum quod dulcis causa
pistis quod sub aliquo figura latet quod si expelliatur tra
deretur. In historiis pater ordinata gubernatio
respectu hominis et totius creature. Hec
Scorpius. **P**ro fundamento. Nulli ad deum
confugiet deus: quoniam sibi de oibz ad salu
necessariis prouideat: Nam dicit Aristoteles. iij. de

am. Natura non deficit in necessariis. Quod
si hec est de natura naturata: multo magis de
natura naturante quod debet. **E**nī Matt. vido.
in toto. Nec sit absesse deus in se spartibus:
egros visitat: elisos erigit: arcer ondes.
Enī ergo quod tunc. **H**ic ruit. Ex quo excludit mirabi
le et summa laudabile dei prouidentia erga ge
neres humani salutem: quod volunt oibz et per oibz se
minare oia quod sunt et fuerunt saluti necessaria
et sufficiencia si est quod colligat. **N**am vult omnes
homines salvos fieri tunc. **E**nī. **T**im. ii. **A**udite
omnes miseri peccatores. Fauldra illo quod vous soyez
damez. **O** luxuriosi tunc. **A**udite probum dei vo
cantur vos ad pannam Elsa. xlvi. **R**edite per
uariaciones ad cor. Sed heu pauci redierunt
pauci proba diuina sapientia audiunt. ideo multi
peccant. **F**igura Gen. vii. Pauci. i. octo sal
uati sunt tunc diluvii omnes aut alijs pierunt quod
probam Noe iusti audire pcepterunt. **E**xpone
tunc notandum illud Eccl. i. Peruersi difficile
corriguntur: et stylorum infinitus est numerus.
Pro sedo a. In predicto. tunc. **N**ec dicitur sedo
scimus de diligenter necessitate in recipiente
Nam enim ex causa benivolentia domini semen sa
luti tribuit: necessarium est ut illo recipiamur
cum deuotissimis diligentia. Ideo dicit Hieron.
xxii. Terra terra terra audi probum dei. De
bet autem hoc semen recipi cum triplici predicatione
Primo cum subiectiis humiliitate
Sed cum retentionis firmitate.
Tertio cum affectionis sinceritate.
Primo cum subiectiis humiliitate: acsi de ore
christi predicto est: quoniam ipse dicitur Luc. x. Qui vos
audire me audit. **E**nī et ipse in celum ascenderet
principalem dicit discipulis suis. Eutes in mun
dum universum predicare euangelium dei creatu
re. **E**nī plati et anima cura honestes obligant
populo predicare: ut huiusmodi. **E**cce. Er
rivi. q. i. Adiutorium. Ex quo etiam sequitur quod pos
tulus per loco et tempore tenet audire. **E**nī dicitur cons
ule. d. i. c. Sacerdote probum dei in ecclesia faci
ente si quis egressus fuerit de auditorio ex
coiceat. **S**ed ex retentiis firmitate. **G**loria
in hominibus. Gloriam dei quod aure precipit ne
cessitate retinet. **L**iber enim mens est probus
dei et sicut acceptus cibus stomacho lan
guente reicitur: sic quoniam auditus primo in vestre mea
mortali non tenet. Sed quisquis alimenta non
retinet: huius perfecto vita desperat. Eterne
mortis piculum formidatio si cibum sancte predi
cationis rejequit: si proba vite cum alimentis iusti

Dominica in Sexagesima

tie in memoria non teneret. Ecce transiit oē qd agit: et ad extremū iudiciū sine villa audire p̄bū deitatis deo vult audire pri- termissoe q̄tide velut nolit veperat. Sic cessauerit oēs orare p̄ eo: Lur ḡ amas qd relinquit: Lur negligit sepultus est corp̄ ei in capo. Tdō notare qd punit: Demerote qd dī. Si q̄s h̄z au qd uſt sapiēs puer. xix. Audi t̄silū t̄ susci res audiēdi audiāt. Quia tñ cūct̄ aures pe disciplinā: esto sapiēs in no. t.

corpis h̄ntib: si q̄s aures h̄z audiāt dī: au Erit ar. Aud. 2c. Laue ḡ a negli- res p̄cul cordis reçrit. H̄eo B̄eg. Ter getia audiēdi p̄bū dei ex q̄ negligē- tio cū affectiōis sinceritatē. q̄r ut dī puer. tia sequit̄ salut̄ ignorātia. Qr sic uia di- xvij. Qui evitāt incidit in mala. Et Tul. cunt: p̄p̄r culpā teneat̄ q̄s ad oīa illa que li. q. tusc. qst. Ut ager sine cultura ferat̄ eē sequunt̄ ex illa. q. j. placuit ar. ff. ad. l. acq. no pōt: sic nec sine doctrina anim⁹. Prop̄f. Qui occidit. s. in hac. P̄sate q̄ affectio- qd de p̄bo dei dt Aug. t̄ h̄z i decreto. j. q. j se t̄ q̄būmūl̄ indigēs aliq̄s recipet pecu- Interrogo vos fr̄es dicite qd vob̄ videt niā yel grana sibi necessaria: q̄nto magis pl̄ corp̄ xp̄i an p̄bū ch̄z. Et si vey vult̄ semē spuale t̄ c. Expone t̄ c. Audit̄ itaq̄ respōdere: hoc dicere debet̄ q̄ nō sit min- qm̄ sicut dī. Act. xij. Globis verbū salut̄ missum est.

Sermo tertius pro Sexagesima.

Qui habet au-

q̄res t̄ c. In laborib: plimis: et sic effugī man̄erī. ij. Lc. x. Audi te q̄nta fuerit charitas pauli q̄ p̄ch̄i amo re t̄ zelo salut̄ aiay t̄ta passus ē. Qui h̄z aures audiēdi audiāt ut inde aniet ad ro- lerādas aduersitates. Sūt aut̄ in ill̄ ver- bis tria notanda. Persecutionū inuerabi- lis pluralitas. Int̄ aduersitates impun- dr. Uerbi autem pdicatio plures cōuer- babilis iocunditas. Et iocundē constane- tit t̄ plus facit homē compungi: ita p̄ ea iutolabili firmitas. De p̄mo Act. ix. Ego p̄tā oīa tollunt. Per corpus auctorit̄ tol- lunt t̄m̄ venialia: ut h̄z de cōse. dī. q. Itaq̄. De sedo. ij. Lc. xij. Libēter glabori infirmitatib: meis t̄ c. De terro Ro. viij. Quis nos separabit a charitate ch̄i t̄ c. Qui habet t̄ c.

Rim⁹ arf. An sacra doctrina sit oīb- storis qsdā lustrasse nouos adh̄ss popu- los t̄c. q̄nto magis cū affectiōis sinceritatē recipie debem⁹ oblatā nob̄ doctrinā sa- lut̄: quā si p̄temnī: merito p̄temnemur a deo. Exemplū sribit mgr̄ Jacob⁹ de vi- triaco. Quidam fuit rustic⁹ nolēs audire p̄bū dei: sed de ecclia exhibat cū sacerdos sermonē incipet. Qui sepe a plebano corre- p̄t̄/in p̄tinacia māsit. Tandē grauit̄ infir- mat⁹: timore qdē mort̄ cofessus ē. Quo defunctor t̄ ad eccliam delato: cū p̄ eo fie- ret officiū: imago crucifixi corā oī p̄plo ce- pit obturare aures cū digit̄. Qd̄ vidētes q̄ cūct̄stabāt mirabantur. Tū sacerdos,